

מרכז תורני ללימוד פנימיות
 התורה והחסידות
 לאורו של האדמו"ר י-ם
 מוהר"ר שלום ספרין זצוק"ל

מאורות שלום

שבת קודש פרשת יתרו | י"ז שבט התשע"א | גיליון מספר 228 | שנה חמישית

מאורות הפרשה

"אחוז בכסא כבוד" - מצינו נאמר בגמרא [שבת פ"ח:]: "ואמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים! - אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: החזיר להן תשובה! - אמר לפניו: ריבונו של עולם, מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שביהם. - אמר לו: אחוז בכסא כבודי, וחזור להן תשובה."

והנה יש לתמוה, שהרי כבר בשעה שבא הקב"ה לבראת אדם הראשון, נעשו המלאכים כתות כתות, מהם אומרים: יברא, ומהם אומרים: אל יברא. חסד אומר: יברא, שהוא גומל חסדים. אמת אומר: אל יברא, שכלו שקר. צדק אומר: יברא, שהוא מלא צדקות, ושלום אומר: אל יברא, דכוליה קטטה. [ילק"ש תהילים תתל"ד] ואם כן כבר ידעו והכירו שהאדם קיים בעולם ומה מקום יש להתנגד לתת להם את התורה? ולא עוד אלא אף יקשה על לשון הגמרא "אתה מבקש ליתנה לבשר ודם", שהרי גמרא מפורשת היא "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל:). ובודאי היו צריכים המלאכים לשמוח שישראל יקבלו את התורה שהרי בלימודה וקיומה יעשו רצון ה'?

ויש להסביר כי לא באו מלאכי השרת למנוע תורה מישראל אלא שיש לתורה צדדים כים אשר אין לו סוף, אך ישנה תורת שמים אשר עליה אמרו רז"ל "לא בשמים היא", ויש תורה לבני אדם, כנאמר "כי אם בתורת יהוה, חפצו ובתורתו יהגה, יומם ולילה" (תהילים א)

שבתחילה היא תורת שמים, היא התורה שלמד ברחם אמו [ועיין נידה ל' ע"ב] אך שבא לעוה"ז משכחו המלאך מה שלמד, אך תורת שמים חקוקה בעצמותיו, ועמלו בעוה"ז לחזור אליה בלימודו ובקיום המצוות, כנרמז בפסוק "שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמך" [משלי א] ואיזוהי תורת אמך - זו שלמדת ברחם אמך. זו התורה כולה טהורה וצרופה באש שלהבת קודש, בבחינת "תורה ציוה לנו משה" שהיא הביטוי של תורת העולם הבא בגילוייה בעוה"ז, והוא אשר אמרו מלאכי השרת לקב"ה, שאם יחטא האדם עיצד יזכה לה בעולם הגשמי? על כך ענה להם הקב"ה כשאמר "אחוז בכסא כבודי" הדבק בי, הסר חטאתך, ועונך יכופר על ידי "חזור להם תשובה", ובידוע שתשובה מגעת עד כסא הכבוד ועמה תורה של מעלה.

מאורות רבותינו מקומרנא

ויהי מפורת וישב משה לשפוט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב. (יח יג)

פרש"י הקדוש, מוצאי יום הכפורים היה כך שנינו בספרי, ומהו 'ממחרת' למחרת רדתו מן ההר. לכאורה קשה, למה תיכף ומיד אחר יום הקדוש והנורא הלך לשפוט את העם, הלא יותר טוב היה לו ללמוד התורה"ק ולעשות מצוות. ואפשר לומר בדרך רמז, שזה ידוע מחכמז"ל (יומא פה:): שעבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, אבל עבירות של אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר, אלא עד שירצה את חברו, שאם גזל ממנו או גנב ממנו, כסף או שווה כסף וכדומה, צריך להחזיר לו הכל בחזרה, או אם בייש את חברו, או דיבר עליו דברים לא טובים, צריך לרצות את חברו. וזה אמר הפסוק 'יהי ממחרת' בדוקא מוצאי יום הכיפורים, כי חשש משה שיחשבו העם, שכשם שעבירות שבין אדם למקום עיצומו של יום מכפר, כמו כן גם בעבירות שבין אדם לחברו ג"כ מרצה היום הקדוש והנורא, ולכן תיכף ומיד 'יושב משה לשפוט את העם' בין אדם לחברו, להורות שהיום הקדוש אין מכפר בין אדם לחבירו רק עד שירצה את חברו. (מעשה שלום' מרבינו שלום מקומרנא)

נר ה' נשמת אדם
 העלון יוצא לעילוי נשמת
 חיילי צה"ל שמסרו נפשם על קידוש ה'
 ולעילוי נשמת נעמי בת ר' חיים ז"ל
 ת.נ.צ.ב.ה

יוצא לאור ע"י בית המדרש אור שלום
 קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100
 העורך: בן ישי עזיהו
 כתובת אתר אינטרנט <http://www.net.ohrshalom.net>

מאורות הקודש

ידועה מחלוקתם של בית הלל ובית שמאי, בנוגע למועד בו חל ראש השנה לאילן: "באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי בית הלל אומרים בחמשה עשר בר" דין זה נאמר ביחס לדיני מעשר, שאין לעשר פירות משנה זו, שלפני ט"ו בשבט, על הפירות שלאחר ט"ו בשבט – ולהיפך, כדברי רש"י במקום: "לענין מעשר, שאין מעשרין פירות האילן שחנטו קודם שבט על שחנטו לאחר שבט, שבאילן הולך אחר חנטה". החנטה היא תחילת גדילת הפרי, "הוצאת פרי קטן", כדברי המאירי. אולם כאשר מסתכלים בנוסח המשנה, הוא קצת תמוה: מדוע ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילן, ולא לאילנות? את השאלה הזו, שואל בעל ספר "אוהב ישראל", ועונה על זה כך: "ענין ט"ו בשבט צריך...להבין הלשון ר"ה לאילן מהראוי היה לומר ר"ה לאילנות... יש לומר, שהנה כתיב (דברים כ, יט) כי האדם עץ השדה. היינו כמו שיש באילן שרשין וענפין וטרפין ופירות. כמו כן ישנו ג"כ באיש הישראלי ע"י מעשיו הטובים... ופירות האילן הם מצוות ומע"ט שהאדם עושה וצריך להתחדש בכל שנה ושנה להתחזק ביתר שאת ועוז אך ביראת ה' כל היום..." פירוש דבריו: האדם משול לעץ השדה כמו שלומדים מהפסוק שהביא, וכמו שאנו מוצאים בדימויים רבים, כגון: "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים... והיה כעץ שתול על פלגי מים וגו'" (תהילים א'), "צדיק כתמר יפרח, כארז בלבנון ישגה" (שם, צ"ב) ועוד רבים. פירות האילן-האדם הם מצוותיו ומעשיו הטובים. כוונת רבותינו במשנה היתה לרמוז לאדם, כי גם עליו, כמו על העץ, בכל שנה חדשה, עליו להתחיל מחדש את עבודתו ולהוסיף בה מאז שנה שעברה. כל שנה – והחשבון שלה, כל שנה – ותוספת המדרגה שלה. אפשר להוסיף ולומר בכיוון זה, כי לא רק בקיום המצוות ומעשיו הטובים של האדם עליו להתקדם, אלא גם בחיי החול שלו, שכן אומרים חז"ל שאפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה לימוד (מסכת עבודה זרה, ט"ט, ע"ב), שנאמר ביחס לצדיק: "ועלהו לא יבול" (תהי, א') ומסביר רש"י: "הוי דבר קל שבאילן וכתבי לא יבול כלומר לא ילך לאיבוד", ובתקופה של ט"ו בשבט, מתחילים העצים ללוש לבוש עליהם, לאחר שהורידוהו במהלך הסתו והחורף, כך גם האדם, בהתחדש עליו שנה, צריך לבדוק שגם עלהו, שיחות החול שלו, מתחילים להליך מחדש של עליה, צמיחה ושיפור. [ר' רועי כהן ישיבת ההסדר נהריה]

מאורות הסיפור החסידי

בכפר אחד סמוך לעיירה מז'בוז' עיירתו של הרב מאפטא, חי לו יהודי אחד, מוזג. והיהודי הזה היה יהודי פשוט, אבל עם כל היותו יהודי פשוט היה פועל ישועות. כל מי שפנה אליו בשאלת פרנסה, רפואות הגוף וכל בקשה אחרת היה נענה מיד. הדבר היה לפלא ואחדים מאלה שהצטופפו בחצרו של הצדיק הרב מאפטא, סיפרו לו על אותו מוזג ועל הישועות שהוא עושה ולא ידעו במה כוחו גדול. שמא צדיק נסתר הוא אחד מל' הצדיקים, או חלילה כוחו בא לו מהסטרא אחרא רחמנא ליצלן. החליט הרב הקדוש מאפטא לתהות על קנקנו של אותו מוזג יהודי, ולדעת אם כוחו בא לו מצדקתו המרובה, או שמא מסטרא אחרא. ואז עלי להכרית את שמו מתחת השמים אמר הרב. התחפש הרב והגיע לכפרו של אותו מוזג יהודי ובא אל ביתו. היה אצלו שלושה ימים ולא ראה כל דבר משונה, ההיפך הכל היה כשורה. יהודי שלם וירא שמים, שומר מצוות כהלכה. רק דבר אחד היה תמוה בעיניו שכל היום היה מוכר את המשקה ויושב ליד הקופה ולא היה זז משם מהבוקר עד הערב. אין הוא מרשה לאיש מבני משפחתו להחליף אותו משך כל היום אפילו לא לרגע. זה נראה תמוה מאוד בעיני הרב. ניסה להבין ולא הצליח, עקב אחריו בלילה. אמר שמא עושה הוא מצוות בחשאי ולא היא. היה נוהג לעבוד ללכת לישון ובבוקר קם מתפלל ויושב כל היום למכור ולא זז מהקופה. ראה שיהודי תמים הוא ובכל זאת מנין לו ליהודי פשוט שכזה כוח לפעול פעולות. אמר: אשאל אותו. שאל וענה לו היהודי, כי אין הוא עושה דבר. אמר לו: אני הרב מאפטא ואני מצווה עליך לגלות לי. ענה לו המוזג: מצווה לשמוע דברי חכמים. כיון ששאלת, הסיפור ארוך, אבל אביא אותו בקיצור לפניך /דע לך אמר אותו מוזג. - אני כל ימי חיי, מאז ומתמיד בטחתי בשם ועל כל דבר ודבר הרביתי לעשות צדקה ואפילו שהגיעו לי ולבני ביתי מים עד נפש, הרביתי לפזר את ממוני לצדקה והנה אין לנו כבר מה לאכול ולאחר זמן רב דחקו בי בני הבית שאצא לעיר הגדולה לחפש שותף לעסק שביא קצת כסף כחלקו בשותפות וניצל. בני ביתי בוכים ואני יצאתי את ביתי והנה בדרך בין השדות והגנים נתמלאתי שמחה ונשאתי תפילתי לבורא עולם והסברתי לו שהנה בני ביתי שלחו אותי למצוא שותף, אבל מה לי שותף בשר ודם, שהיום כאן ומחר אינינו. אנא אלוהי היה אתה שותף לי, שלח לי מברכותיך ומהיום והלאה נתחלק שנינו חצי לי חצי לך. כשסיימתי תפילתי מצאתי מטבע כסף בכיסי קניתי בה שני בקבוקי משקה ומכרתים ברווח המשכתי והתחלתי רואה ברכה רבה וגדולה בעסקי. והנה עשיתי לי שתי תיבות, אחת לי ולבני ביתי ואחת לקדוש ברוך הוא, השותף שלי. ומאז אני עומד כל הזמן ודואג לחלק את ההכנסות בדיוק חצי חצי ביני ובין שותפי. אינינו סומך על איש שמא חס וחלילה ימעלו בעניין. את כסף הקודש אשר לשם, אני דואג לחלק לעניים, תלמידי חכמים ואנשי מעשה. זאת עבודתי לשם יתברך, סיים המוזג את דבריו. הרב הצדיק מאפטא שמע את דבריו ולא אמר דבר. קם נטל ממנו דברי פרידה וחזר למקומו. בשובו אמר לחסידיו: למה אתם מתפלאים על כוחו של האיש, הרי נאמר בשולחן ערוך "שותף, מה שעשה עשה" ומפני שהוא שותפו של הקדוש ברוך הוא באמת, ובאמונה ובתמים, על כן הוא פועל ישועות בארץ.

שיעורים בבית המדרש
בכל יום אחר תפילת ערבית
הציבור מוזמן – עזרת נשים פתוחה